

2. Формувати довіру між різними соціальними групами через підтримку прозорих політичних інститутів.
3. Запроваджувати нові форми економічної взаємодії, орієнтовані на сталий розвиток, а не лише на прибуток.

Висновок

Перехід до нової моделі політичної суб'єктності є надзвичайно актуальним завданням. Лише шляхом згуртування розрізнених соціальних груп і переосмислення суспільних цінностей можливо відновити справжню політичну суб'єктність. Така трансформація вимагає створення нових інститутів, орієнтованих на довгострокову стабільність та справедливий розподіл ресурсів, а також об'єднання інтересів різних груп, що дозволить повернути масову політичну активність у конструктивне русло.

Література

1. Воронянський О. В. Проблеми трансформації політичної суб'єктності в постіндустріальному суспільстві //Сучасне суспільство: політичні науки, соціологічні науки, культурологічні науки. – 2020. – Т. 2. – №. 1-18. – С. 37-47.
2. Воронянський О. В. Соціальна філософія в контексті глобальних трансформацій соціального простору постіндустріального суспільства. – 2023.
3. Воронянський О. В., Зайончковський Ю. В., Романова С. С. Політологія з модулем «Україна, Європа, світ». – 2021.
4. Воронянський О. В., Моїсеєва Н. І. Вектори інституціоналізації нового світового порядку в контексті глобальних трансформацій постіндустріального суспільства //Сучасне суспільство: політичні науки, соціологічні науки, культурологічні науки. – 2024. – Т. 1. – №. 26. – С. 27-40.
5. Воронянський О. В. и др. Національний суверенітет: український вимір в контексті світової політичної думки. – 2017.

Сергієнко Вікторія Володимирівна

Науковий керівник – канд. істор. наук, проф. Воронянський О.В.

Державний біотехнологічний університет

РОЛЬ САМООРГАНІЗАЦІЇ В ПІДТРИМЦІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Актуальність дослідження самоорганізації в контексті національної безпеки України стає особливо важливою в умовах сучасних загроз та викликів. Громадянське суспільство визначається як важлива складова національної безпеки, що охоплює не лише традиційні державні та ринкові механізми, але й активні добровільні асоціації, які забезпечують участь громадян у забезпеченні стабільності та захисту країни. Ці організації відіграють важливу роль у формуванні колективної свідомості та мобілізації суспільства для подолання зовнішніх і внутрішніх загроз.

Попри зростаючий інтерес до вивчення громадянського суспільства, наукові дослідження в цій сфері залишаються недостатньо розвиненими. В Україні, зокрема, спостерігається низький рівень громадянської активності, що свідчить про недостатній рівень свідомості щодо національної безпеки. Це ускладнює формування єдиного бачення громадянського суспільства як активного учасника у захисті національних інтересів, що, в свою чергу, може призводити до суперечностей у розумінні його ролі.

Соціокультурні особливості України, такі як трансформація від традиційних до сучасних суспільних структур, також впливають на розвиток національної безпеки. Зміни, що супроводжують децентралізацію та демократизацію, створюють нові виклики, зокрема, потребу у швидкій адаптації до змін у внутрішньому і зовнішньому середовищі.

Різний рівень розвитку самоорганізації в суспільствах має значний вплив на національну безпеку. У авторитарних режимах соціальний порядок часто є жорстко структурованим, що ускладнює активну участь громадян у безпекових питаннях. На противагу цьому, демократичні суспільства з високим рівнем самоорганізації здатні швидше реагувати на загрози, завдяки активному залученню громадян у процеси ухвалення рішень.

Самоорганізація в громадянському суспільстві відіграє важливу роль у підтримці національної безпеки, оскільки дозволяє формувати соціальні інститути, що відповідають на виклики безпеки. Ці інститути, що базуються на потребах і інтересах їхніх членів, мають здатність до швидкої мобілізації ресурсів у кризових ситуаціях. Відсутність самоорганізації може призвести до виникнення псевдогромадянського суспільства, яке лише формально підтримує демократичні цінності, не спроможне протистояти реальним загрозам.

Отже, самоорганізація є критично важливим фактором для забезпечення національної безпеки в Україні. Вона дає можливість громадянам активно впливати на процеси формування безпекових структур та ухвалення рішень у цій сфері. Важливо відзначити, що не всі форми самоорганізації можуть бути конструктивними; лише ті, що підтримують цінності свободи, законності та солідарності, можуть бути визнані ефективними для зміцнення національної безпеки.

Для подальшого розвитку національної безпеки в Україні необхідно підтримувати процеси самоорганізації, які забезпечують активну участь громадян у формуванні безпекових стратегій та реагуванні на виклики. Громадянське суспільство, засноване на принципах самоорганізації, стане важливим елементом для підвищення рівня національної безпеки та забезпечення стабільності в країні.

Література

1. Бевзенко Л. Соціальні зміни у дзеркалі самоорганізаційного моделювання //Вісник Національної академії наук України. – 2002. – №. 9. – С. 22-28.
2. Воронянський О. В. и др. Національний суверенітет: український вимір в контексті світової політичної думки. Харків: «Міськдрук», ХНТУСГ імені Петра Василенка; ХНУБА, 2017. 284 с.
3. Воронянський О. В. Евристичний потенціал концепту «глибинна держава» в політологічній аналітиці //Сучасне суспільство: політичні науки, соціологічні науки, культурологічні науки. – 2021. – Т. 2. – №. 21. – С. 15-26.

Скуридін Ігор Вячеславович

Науковий керівник – канд. істор. наук, проф. Воронянський О.В.

Державний біотехнологічний університет

ГЛИБИННА ДЕРЖАВА ТА НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА: ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ

Концепція «глибинна держава» (deep state) вперше стала предметом політичних дискусій після заяви президента США Дональда Трампа в 2017 році, де він описав цю ідею як тіньову коаліцію фінансової олігархії, розвідувальних служб та державних чиновників, що чинять опір рішенням обраного президента. Це визначення стало основою для вивчення політичних систем у США, Європі, Росії та Туреччині, але його точність і аналітичне значення залишаються предметом дискусій.

В американській політичній науці термін отримав позитивну оцінку, оскільки він допомагає пояснити реальні політичні механізми. Однак часто його трактують у контексті конспірології, а не з позицій інституційного аналізу.

Згідно з вітчизняними концепціями, глибинна держава може мати три рівні: «глибинний президент», «глибинний парламент» і «глибинне громадянське суспільство».